

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune
Fylkeshuset
Julsundvegen 9,
6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Miljøfyrtårnsertifisering

Miljøanalyse / konsulentrapport

1. Nøkkelinformasjon om virksomheten:

Virksomhetsnavn Volda videregående skole

Daglig leder Trond Hjelseth (rektor)

Antall årsverk 90

Organisasjonstype Videregående skole

E-Post Volda.vgs@mrfylke.no

Postadresse Vevendelvegen 35, 6102 Volda

Fakturaadresse Vevendelvegen 35, 6102 Volda

Besøksadresse Vevendelvegen 35, 6102 Volda

Telefonnummer 700 59 300

OrgNr 944 183 779

Kommune Volda kommune

Konsern Møre og Romsdal fylkeskommune

Beskrivelse Dette er en videregående skole med utdanningsprogrammer:

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune
Fylkeshuset
Julsundvegen 9,
6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Studiespesialisering Medium og kommunikasjon Musikk, dans og drama, service og samferdsel Påbygging til generell studiekompetanse. Skulen består av 2 bygg som er samlokalisert. Volda vidaregåande skole har ca. 520 elevar, 80 pedagogisk tilsette og eit driftspersonale på 20.

Nettsted <http://www.volda.vgs.no>

Næringskode

2. Bransjekrav som virksomheten skal sertifiseres etter:

- a. Krav nr 0 – krav til alle bransjer – hentet ut fra portal 01.02.2013 -versjon 01.02.2013
- b. Krav nr 49a- hentet ut fra portal 31.01.2013-versjon 31.01.2013
- c. Krav nr 49b- hentet ut fra portal 01.02.2013-versjon 01.02.2013

3. Arbeids-/miljøgruppen har bestått av:

- a. Prosjektleder : Trond Hjelset
- b. Prosjektmedlemmer : Ronny Aam
Heidi Holen
Ingerid Grønnevik Flåskjer
Mari Paulsen Dalsbø

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune
Fylkeshuset
Julsundvegen 9,
6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Olav Standal Tangen
Anna Elfrida Vollsund

c. Miljøfyrtårnansvarlig(e) : Jørund Fet
d. Sekretær : Jørund Fet

4. Implementeringen har fulgt følgende tidsplan (sett inn dato med kommentar):

- a. Oppstart : Våren 2011
- b. Arbeidsmøter : 10.02.2011, 10.06.2011, 31.01.2013
- c. Bestilt/avtalt sertifisør:
- d. Miljørapport klar :
- e. Konsulentrapport lastet opp i portalen:
- f. Meldt "klar" i MP :

5. Hovedmålsetting og konkrete delmål med miljøarbeidet

Utdanningsutvalet i fylket vedtok i 2005 at alle skolene i fylket skulle bli Miljøfyrtårn.

Hovudmålet for miljøarbeidet på Volda vidaregåande skule er å oppnå meir kunnskap og høgare medvit i personalet og blant elevane om korleis vi tek vare på miljøet rundt oss, og handle deretter.

I arbeidet med å nå hovudmålet, vil vi fokusere på desse delmåla:

1. Miljøpedagogikk. Utvikle og gjennomføre undervisningsopplegg som lærer oss om korleis vi påverkar både det ytre og indre miljøet.

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune
Fylkeshuset
Julsundvegen 9,
6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

2. Avfallsreduksjon. Vi ynskjer spesielt å minke papirbruken.

a. Målet for miljøarbeidet har vore å utarbeide ein miljømessig status for skulen og lage ein handlingsplan, som viser dei forbedringstiltaka som vert prioritert. Alt arbeidet byggjer på Miljøfyrtårnkrava, og vert lagt opp slik at skulen kan sertifiserast etter desse krava.

b. Skulen har danna ei miljøgruppe som har gjennomfør arbeidet fram til sertifiseringa. Miljørådgevar ved Møre og Romsdal fylkeskommune har hatt ei aktiv rolle i å drive arbeidet framover, har organisert informasjonsmøte og har bidratt med informasjon og klargjering ved spørsmål eller når det har oppstått vanskar.

Etter sertifisering forpliktar skulen seg til å utarbeide ein årleg miljørapport. Den skal innehalde ein handlingsplan som vil sikre kontinuitet i miljøarbeidet. Målet er at verksemda i perioden etter sertifisering skal forsøke å strekke seg lenger enn bransjekrava.

c. Volda vidaregåande skule skal miljøsertifiserast i løpet av første halvår 2013.

6. Status ved opstart på de vesentligste miljøaspektene ved driften:

Tema	Vurdering
Generelle miljøkrav og arbeidsmiljø	Skulen held til i moderne og gode lokale, og har eit aktivt HMS-arbeid.

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Avfall	Som ein del av Miljøfyrtårnarbeidet har skulen saman med renovasjonsselskapet gått gjennom avfallshandteringa og oppdatert rutinene sine.
Innkjøp og materialbruk	Skulen er i utgangspunktet knytt til fylket sine fellesavtalar der miljøomsyn er innarbeidd. I tillegg vil skulen forsøke å ta miljøomsyn når den kjøper produkt og tenester lokalt.
Energi	Lokala er moderne og med god temperaturstyring. Bygget er opphavelg frå 1964, men har vore gjennom ei total rehabilitering 2007 – 2011. Prosessen med å få energimerking på bygg er i gang.
Transport	Skulen er lagt til rette for elbilar, syklistar, og brukar TIME-ekspressen til tenestereiser når det er praktisk mogeleg. Skulen ynskjer at fleire tilsette og elevar skal gå/sykle til jobben, og vil setje i verk tiltak for å oppnå det.
Estetikk	Lokala har god standard.

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune
Fylkeshuset
Julsundvegen 9,
6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

7. Oppsummering / konklusjoner:

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

8. Sjekkliste med kravene

Miljø-tema	Krav id	L o v §	HK /KS	Kravtekst	Status ved oppstart	Tiltak som skal implementerast	Ansvar Tidsfrist	Dato utført	Tilvising
Systemkrav	1	§	HK	Virksomheten skal ha et godt system for HMS-arbeid som fungerer i praksis og tilfredsstillende minimumskravene i henhold til FOR 1996-12-06 nr 1127: Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften), §5. Miljømål for arbeidsmiljø og ytre miljø samt miljørutiner for innkjøp, energi, transport, avfall og utslipp til luft og vann samles og innarbeides i HMS- / internkontrollsystemet.	Skulen har 80 pedagogisk tilsette og eit driftspersonale på 20 tilsette. Skulen har verneombud. Skolemiljøutval er etablert. Følgjer fylkets rutinar for HMT-arbeid og gjennomfører vernerunder.	Førstehjelpskurs/ repetisjonskurs vert rutinemessig gjennomført for alle tilsette kvart 3. år. To datoar er aktuelle: To. 16.05.13 To. 15.03.13	22.03.13		

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Systemk rav	2		HK	Virksomheten skal ikke ha åpne pålegg fra offentlig tilsynsmyndighet som er relatert til arbeidsmiljø og/eller ytre miljø.	Alle opne pålegg og avvik er lukka.				
Systemk rav	3		HK	De ansatte skal involveres i miljøarbeidet og gis opplæring hvordan de kan bidra til å gjøre driften mer miljøvennlig.	Både tilsette og elevar deltek i miljøgruppa (skulemiljøutvalet).				
Systemk rav	5			Kunder, leverandører og samarbeidspartnere skal informeres om virksomhetens miljøarbeid.		Vil bli gjort på volda.vgs.no , nettstaden til skulen	22.03.13		
Systemk rav	6			Miljøfyrtårn skal være forankret i den øverste ledelse. Det skal være en miljøansvarlig i hver virksomhet som har ansvar for å holde miljøarbeidet i hevd og stimulere til nye tiltak.	Både tilsette og elevar deltek i miljøgruppa (skulemiljøutvalet). Leiinga er representert i miljøgruppa, miljøfyrtårn-ansvarleg er med i skulens leiargruppe				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Systemk rav	7		Innen 1. april skal miljørapport for foregående år leveres i Miljøfyrtårn portalen. Miljørapporten skal kunngjøres/distribueres internt, til alle ansatte og til eierne / styret. Det skal utarbeides miljørapport ved førstegangssertifisering.	Dette vert gjennomført første gong innan 1.april 2013. Miljøansvarleg (Jørund Fet) leiar arbeidet.				
Systemk rav	1 002		Tiltak og rutiner for å forbedre skolens miljøprestasjoner, skal diskuteres jevnlig i elevrådet, på FAU-møter, i skolemiljøutvalget og på møter i samarbeidsutvalget/ driftsstyret.	Skulemiljøutvalet har miljø på dagsorden, både fysisk og psykososialt. Resultat frå årlege gjennomførte målingar og spørjeundersøkingar vert gjennomgått i drøftingsmøte, elevrådsmøte og skuleutvaldsmøte. Desse omhandlar mest læringsmiljø og det psykososiale miljøet, men også skulens fysiske miljø	Skulens miljørapport vert årleg sett på dagsorden i desse organa, med føremål å evaluere og føreslå nye tiltak			

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Systemk rav	1 003		De som bruker skolen om kvelden og i helgene, skal informeres om miljøarbeidet som gjøres på skolen og hvilke regler som gjelder for bruk av skolens bygg og områder.	Praksis i dag er at denne informasjonen vert formidla munnleg. Vi har, og kjem til å ha, svært lite utleige.	Eit skriftleg informasjonsark vert utarbeidd til utdeling for leigetakarar	22.03.13		
Systemk rav	1 004		Skolens miljøpedagogiske opplegg skal inkludere arbeidet med å forbedre skolens egne miljøprestasjoner.	Spesielt læreplanen for naturfag (obligatorisk fellesfag for alle elevar) har kompetansemål som ein arbeider med på denne måten. Elles har elevrådet tatt initiativ for å få betre kjeldesortering på skulen.	1. Miljødag(ar). 2. Innkjøp av sorteringsboks (glas og plast) til naturfag klasserom.	1. Primo juni 2013 2. 22.03.13		
Systemk rav	1 005		Resultatene fra miljørapporten skal gjøres tilgjengelig for lærere og elever som en del av skolens miljøpedagogikk.	Pr i dag er dokument og internettressursar knytt til miljøsertifiseringsarbeidet tilgjengeleg på fronter, skulens læringplattofrm	Skulemiljøutvalet skal regelmessig ha miljøtema på dagsorden, sjå elles syst.krav 1002. Miljørapporten vil	22.03.13		

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

						bli lagt tilgjengeleg på skolens nettstad			
Systemk rav	1 006			Individuelle klasser bør belønnes etter innsats (f.eks årlig "miljøpris").		Premiering til beste gruppe våren 2013 i samband med miljødagen			
Systemk rav	1 007			Skolen skal legge til rette for en miljødag.	Under planlegging	Det vert planlagt å arrangere miljødag mot slutten av skuleåret 2012-13	22.03.13		
Systemk rav	1 036			Elevtillitsvalgte skal ha kjennskap til innholdet i skolens internkontrollsystem og tilhørende Miljøfyrtårn-rutiner.	Elevtillitsvalde er blitt informert om HMS-systemet og internkontrollsystemet, årleg				
Systemk rav	1 037			Relevante bransjekrav skal brukes aktivt i undervisningen i programfagene (for eksempel skal krav nr.12 "Frisør" anvendes i opplæringen av frisører).	Vert i dag gjort i undervisinga i programfaga for Sørvis og Samferdsel (SA). Vil bli vurdert i undervisinga på MK.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Systemk rav	1 761			Virksomheten skal årlig dokumentere forbedring av sine prestasjoner i miljørapportene.	Vaktmester har daglig rutiner for registrering av vannforbruk energiforbruk i systemet.	Miljødagen vil ha tema som: - energiforbruk - vassforbruk - avfallsmengder - kjeldesortering Skulemiljøutvalet får ansvar for å utarbeide betringstiltak, etter innspel frå andre organ i skulen			
Arbeids miljø	9	§	HK	Arbeidslokaler og -plasser skal tilfredsstillende kravene i FOR 2011-12-06 nr 1356: Forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidsplasser (arbeidsplassforskriften). Vernerunder skal sikre at kravene blir ivarettatt.	Skulen har gode rutinar for vernerunder. Den er godkjend etter forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular. Skulen er nyrenovert.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				Dokumentasjon fra vernerunder skal foreligge.					
Arbeids miljø	10			Det skal være etablert en dialog om arbeidsmiljøet mellom arbeidsgiver og den enkelte arbeidstaker, f.eks årlige medarbeidersamtaler.	Medarbeidersamtaler vert rutinemessig gjennomført årleg				
Arbeids miljø	13		HK	Virksomheten bør tilrettelegge for fysisk trening/aktiviteter for å fremme god helse og forebygge sykefravær.	Skulen leiger symjehallen for tilsette 1t./v. Tilsette har tilgang til trimrom på arbeidsplassen, som kan nyttast i arbeidstida (ubunden tid). Nokre tilsette har tilrettelagt arbeidsplan slik at dei kan trene andre stadar innanfor normalarbeids- dagen				
Arbeids miljø	14	§		Sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier og helsefarlige stoffer skal være lett	Dette er på plass.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				tilgjengelig for alle ansatte / brukere i henhold til FOR 2011-12-06 nr 1357: Forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) kap. 2 og 3.					
Arbeids miljø	46	§		Virksomheten skal ha bedriftshelsetjeneste i henhold til FOR 2011-12-06 nr 1355: Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, §13-1. Bedriftshelsetjenesten skal være godkjent i henhold til FOR-2011-12-06-1360, Forskrift om administrative ordninger på Arbeidstilsynets område (forskrift om administrative ordninger), kap.2.	Dette er på plass.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Arbeids miljø	48			Førstehjelpskurs skal gjennomføres for alle ansatte. Repetisjonskurs minst hvert 3. år.	Tilsette har hatt førstehjelpskurs, men det er på tide med repetisjon.	Repetisjonskurs for tilsette. To datoar er aktuelle: To. 16.05.13 To. 15.08.13 Sjå syst.krav 1	22.03.13		
Arbeids miljø	627	§		Dersom virksomheten tilbereder mat som serveres til andre enn dem som har tilberedt maten skal virksomheten være registrert hos Mattilsynet i henhold til FOR 2008-12-22 nr 1623: Forskrift om næringsmiddelhygiene (næringsmiddelhygieneforskriften), § 16; Krav til registrering av virksomhet. Virksomheten skal ha innført Internkontroll Mat i henhold til IK-mat forskriften, FOR-1994-12-15-1187, § 4.	Skulen har kantine som er registrert hos Mattilsynet og har gode internkontrollsystem. Temperatur, ev. avvik osv. vert registrert dagleg				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune
Fylkeshuset
Julsundvegen 9,
6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Arbeids miljø	630			Det skal være tilbud til allergikere i form av innkvarterings-tilbud uten tepper og med forbud mot pelsdyr.	Ikkje aktuelt.					
Arbeids miljø	768	§		Lekeapparater skal være godt sikret mot ulykker i henhold til forskrift FOR 1996-07-19-703, §16 (Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr).	Ikkje aktuelt.					
Arbeids miljø	1 000	§		Skolen skal oppfylle forskrift FOR 1995-12-01-928: Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Se kjøreregler for forskriften på slutten av dette bransjekravet.	Dette er i orden. Sjå arb.miljøkrav 9					
Arbeids miljø	1 001	§		Skolen skal være tilrettelagt for funksjonshemmede i henhold til teknisk forskrift til plan- og bygningsloven (§10-1, med veileder , REN	Dette er i orden.					

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				TEKNISK, 1997, 3. utgave april 2003, kap. 10), opplæringsloven (§9a-2) og arbeidsmiljøloven (§13-5)					
Arbeidsmiljø	1009			Klasserommene skal være i en slik stand og med en slik orden at de oppleves som gode arbeidsplasser for elever, lærere og annet personale.	Dette er i orden.				
Arbeidsmiljø	1010			Fukt- og råteskader som fører til dårligere inneklime eller dårlig trivsel skal ikke forekomme i en skolebygning.	Dette er i orden.				
Arbeidsmiljø	1011	§		Skolen skal i samarbeid med hjemmehørende kommune undersøke om radongass siver inn i oppholdsrom. Strakstiltak skal innføres dersom verdiene overstiger 100 Bq/m³ og skal uansett ikke overstige grenseverdien på 200 Bq/m³ for skoler som er omfattet av	Radonmålingar er gjennomført og ligg på tilfredsstillande nivå. Nye, meir omfattande målingar er pågåande.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

			FOR 1995-12-01 nr 928: Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Målinger skal utføres regelmessig og alltid ved ombygginger. Det vises til FOR-2010-10-29-1380 Forskrift om strålevern og bruk av stråling (strålevernforskriften),§6.					
Arbeids miljø	1 038		Elevene skal ha kunnskaper om og kunne bruke det verneutstyr som kreves i forbindelse med praktisk utøvelse av studiefag.	Skulen har rutinar for dette.				
Arbeids miljø	1 553	§	Brannforebyggende tiltak skal gjennomføres i henhold til forskrift FOR 2002-06-26 nr 847: Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn.	Dette er i orden.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Arbeids miljø	1 695	§		Arbeidsgiver skal ha gjennomført HMS kurs i henhold til arbeidsmiljøloven LOV-2005-06-17-62, § 3.5.	Dette er i orden.				
Arbeids miljø	1 698			Årlig sykefravær skal rapporteres i miljørapporten.	Sjukefraværet vert rapportert årleg.	Miljøansvarleg vil ta initiativ å rapportere dette innan 1.april 2013.			
Innkjøp	15		HK	Virksomheten skal tilpasse og bruke en skriftlig innkjøpsveileder for innkjøp av varer og tjenester som de selv bestiller	Skulen er knytt til kjedar gjennom innkjøpsavtalar som er gjort av Møre og Romsdal fylkeskommune. Her er miljøkrav innarbeidd, sentraladministrasjonen er Miljøfyrtårn.				
Innkjøp	16		HK	Virksomheten skal i størst mulig grad velge produkter for henholdsvis egen drift og videresalg som tilfredsstiller kravene til en tredjeparts miljømerking.	Ikkje aktuelt.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Innkjøp	17		HK	Virksomheten skal kreve at deres mest sentrale leverandører dokumenterer miljøprestasjon (sertifikat) eller beskrive rutiner innenfor temaene innkjøp, energi, avfall, transport og/eller utslipp. Årlig skal antall miljøsertifiserte leverandører dokumenteres i miljørapporten.	Skulen er knytt til kjedar gjennom innkjøpsavtalar som er gjort av Møre og Romsdal fylkeskommune. Her er miljøkrav innarbeidd, sentraladministrasjonen er Miljøfyrtårn. Sjå innkjøpkrav 15				
Innkjøp	18			Dersom innkjøp foretas av annen enhet, f.eks kommunal innkjøpsenhet eller kjedekontor, skal det fremlegges dokumentasjon som viser at denne enheten oppfyller innkjøpskravene i krav id 15, 16 og 17 ovenfor.	Dette er i orden.				
Innkjøp	19		HK	Settes en del / deler av virksomhetens drift ut til andre, skal disse leverandørene påvirkes til å	Ikkje aktuelt.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				miljøfyrtårnsertifisere seg.					
Innkjøp	20		HK	Ved innkjøp og leasing av nye personbiler, bilgruppe M1, skal CO2 utslipp ikke overstige 130 g/km.	Ikkje aktuelt.				
Innkjøp	88			Ved resertifisering skal virksomheten kunne vise til at andelen økologiske matvarer er økende.	Ikkje aktuelt no, men kantina kjøper inn og sel ein viss prosent økologiske matvarer, og fleire enn 5 (sjå innkjøpkrav 1014)	For å ha eit utgangspunkt å måle mot, vil ein for 2012 finne prosenttalet for økologiske matvarer seld i kantina.			
Innkjøp	1 013			Virksomheten skal ha vannmåler og registrere totalt vannforbruk månedlig.	Vaktmeister har gode rutiner for dette.				
Innkjøp	1 014			Skolekjøkkenet skal anvende minst 5 økologiske matvarer.	Ikkje aktuelt, skulen har ikkje skulekjøken				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Innkjøp	1 016			Antall renholdsmidler skal være begrenset, og produktene som brukes skal være tilpasset oppgavene og lokalene der de brukes.	Dette er innarbeidd i fylket sine reinhaldsystem.				
Innkjøp	1 040			Elever og lærere skal ha kjennskap til de offisielle miljømerkene Svanen, EU-blomsten, Debio og til Fairtrade-merket.	Dette er lærestoff i faga naturfag og samfunnsfag (fellesfag for alle elevar), og ein del av kompetansemåla alle elevane arbeider med. Kantina fører Fairtrade-produkt.	Tema på miljødagen			
Innkjøp	1 793		HK	Årlig skal antall eller prosentandel av miljømerkede produkter for henholdsvis egen drift og videresalg rapporteres i miljørapporten.	Fylkeskommunen har berre noko oversyn over miljømerka produkt som er rapportert årleg.				
Innkjøp	1 794		HK	Ved innkjøp og leasing av nye varebiler, bilgruppe N1 bør CO2-utslipp ikke overstige 210	Ikkje aktuelt.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				g/km.					
Energi	21			Interne rutiner skal sikre lavt energiforbruk til oppvarming, ventilasjon, lys og produksjon.	Har gode rutinar for dette.				
Energi	22			Eget energibruk skal registreres hver måned. Bransjekravene kan angi andre intervaller for registrering. Årlig energibruk skal rapporteres i miljørapporten.	Dette er i orden.				
Energi	23	§	HK	Eier av yrkesbygg over 1000 m ² skal sørge for energimerking i henhold til forskrift om energimerking av bygninger FOR-2009-12-18-1665, § 8 og § 22. Energieksperten skal utarbeide en tiltaksliste, gi prisantydning / tilbakebetalingstid og utarbeide en plan for	Prosessen for å energimerke lokala er i gong (Møre og Romsdal fylkeskommune)				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune
Fylkeshuset
Julsundvegen 9,
6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				gjennomføring av tiltakene. Leietakere som leier lokaler i yrkesbygg over 1000 m2, skal påvirke byggeiere til å energimerke bygget.					
Energi	24		HK	Eier og leietaker av yrkesbygg under 1000 m2 skal fylle ut ENØK-sjekklisten. Dersom virksomheten finner det hensiktsmessig, skal en energieksperter energimerke bygget og utarbeide en tiltaksliste, gi prisantydning / tilbakebetalingstid og utarbeide en plan for gjennomføring av tiltakene.		Miljøansvarleg tek initiativ for at ENØK sjekklista vert utarbeidd snarest. Elevene skal delta i gjennomgangen og orienterast om resultatata.	22.03.13		
Energi	25			Ved resertifisering skal virksomheter med yrkesbygg under 1000 m2 ha en ny gjennomgang av ENØK-sjekklisten. Dersom virksomheten finner det	Ikkje aktuelt.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				hensiktmessig, skal en energiekspert energimerke bygget og utarbeide en tiltaksliste, gi prisantydning / tilbakebetalingstid og utarbeide en plan for gjennomføring av tiltakene.					
Energi	27			Eiere av bygg som har et varmeanlegg som har en kjel som er basert på fossilt brensel, eldre enn 15 år og med nominell effekt høyere enn 20kW skal innen neste resertifisering bytte ut til mindre miljøbelastende oppvarmingskilder. Leietakere skal påvirke byggeiere til å bytte ut eldre anlegg.		Miljøansvarleg informerer byggeigar om utbygting av eksisterande oppvarmingskjelder.	22.03.13		
Energi	1 017			Ved nybygg og rehabilitering skal det installeres sentralt driftsanlegg (SD).	Dette er på plass.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Energi	1 018			To ganger i året skal skolens ENØK-rutiner vurderes. Energiforbruket (kWh/ m2) skal utregnes. Elevene skal delta i gjennomgangen og orienteres om resultatene.		Miljøansvarleg tek initiativ for at ENØK sjekklista vert utarbeidd snarest. Elevene skal delta i gjennomgangen og orienterast om resultatata, vurdert gjort på miljødagen. Sjå energikrav 24	22.03.13		
Energi	1 692		HK	ENØK-tiltak som virksamheten selv kan gjennomføre, og som kan spares inn på to år, skal gjennomføres. Leietakere skal påvirke byggeier til å finansiere tiltak som kan innspares innen to år.		Dette vert følgd opp. Aktuelt tiltak er å bytte ut brennar til kjel på nedre bygget			
Energi	1 796	§	HK	Eier av bygning skal sørge for energivurdering i henhold til forskrift om energimerking av	Prosesen for å energi-merke lokala er i gong (Møre og Romsdal				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

			bygninger FOR-2009-12-18-1665, § 13 og § 16 når det i bygningen er: a) en kjel for fossilt brensel med nominell effekt høyere enn 20 kW, eller b) klimaanlegg med samlet nominell effekt høyere enn 12 kW eller anleggene samlet betjener et oppvarmet bruksareal over 500 m2. Leietakere i bygg av overnevnte typer skal påvirke byggeiere til å energivurdere kjel / klimaanlegg.	fylkeskommune). Sjå energikrav 23					
Trans- port	28		Virksomheten skal sammen med de ansatte iverksette tiltak for å bruke mindre miljøbelastende transportmidler til og fra jobb som for eksempel å sykle, gå, reise kollektivt eller samkjøre.	Det er lagt til rette for sykkelparkering under tak. Organisert samkøyrings-tiltak vert vurdert sett i verk.					

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Trans- port	29		HK	Virksomheten skal utarbeide retningslinjer for å hindre unødvendig reising, og kunne velge de minst miljøbelastede transportmidler på tjenestereiser.	Har gode rutiner for dette, TIME-ekspressen vet nytta til tenestereiser der det er praktisk muleg.				
Trans- port	31		HK	Virksomheten skal utarbeide tiltak for å hindre unødvendig transport og kunne velge de minst miljøbelastede transportmidler ved varetransporter.	Har gode rutinar for dette. Verksemda driv med lite transport.				
Trans- port	32			Virksomhetens kjøretøy bør ha motorvarmer med tidsur, eller parkeres innendørs.	Ikkje aktuelt.				
Trans- port	33			Virksomhetens kjøretøy bør ha piggfrie dekk.	Ikkje aktuelt.				
Trans- port	34			Virksomheten skal vurdere overgang til alternativt drivstoff eller el-bil.	Ikkje aktuelt.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Trans- port	1 019		Elever skal oppfordres til å sykle, gå eller reise kollektivt til og fra skolen. Skolen skal ha regler for når elevene er gamle nok til å sykle.	Elevane er omfatta av fylkets skuleskysstilbod, med buss. Sykkelstativ er plassert under tak i nærleik av hovudinngangen.	Miljøutvalet vil greie ut om plassering av nytt sykkelstativ ved nordinngangen				
Trans- port	1 020		Skolen bør delta i Sykle til jobben-aksjonen, Tusentråkket eller tilsvarende aksjoner.	Slike tiltak har ikkje vore iverksett	Tiltak for å få fleire til å bruke sykkel til og frå jobb vert vurdert.				
Trans- port	1 021		Skolen skal legge til rette for trygg og sikker sykkelparkering	Sykkelstativ er plassert under tak i nærleik av hovudinngangen.	Miljøutvalet vil greie ut om plassering av nytt sykkelstativ ved nordinngangen. Sjå transp.krav 1019				
Trans- port	1 022		Skolen skal benytte opplevelsesmuligheter i nærmiljøet, f.eks. museer, bedrifter, parker, tjern og	Ikkje aktuelt.					

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				strandområder.					
Trans- port	1 700		HK	Drivstofforbruket, antall kjørte km og flyreiser i antall timer i tjenesten skal rapporteres i miljørapporten.	Tal kørde kilometer samt flyreiser er registrert i reiserekningane, og ev. hos reisebyrået fylkeskommunen har avtale med	Miljøansvarleg rapporterar dette innan 1.april 13.			
Trans- port	1 797		HK	Dersom virksomheten har en bilpark på 10 eller flere biler, eller kjører mer enn 100 000 km per år, så skal det gis opplæring om riktig bruk av aktuelle kjøretøy når det gjelde økonomisk/miljøvennlig kjøring (økokjøring).	Ikkje aktuelt.				
Trans- port	1 798		HK	Det skal settes mål for reduksjon i drivstofforbruk, enten per kjøretøy, sjåfør, kjørt kilometer eller per rute der det er praktisk gjennomførbart.	Fylket har retningslinjer om bruk av kollektivtransport i tenestereiser, som skulen følgjer. Mange av tenestereisene				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

					går t./r. Volda-Molde med TIME-ekspressen				
Avfall	35			En kildesorteringsinstruks skal være utarbeidet og tilgjengelig for alle ansatte og eventuelle leietakere. Miljøansvarlig skal følge opp avfallshåndteringen jevnlig. Ved avvik eller behov for oppgradering skal strakstiltak iverksettes.	Skulen har gode rutinar for dette. Har utarbeidd avfallsinstruks.	Innkjøp av boks for fraksjonering av glas- og papiravfall på naturfagromma. Sjå syst.krav 1004	22.03.13		
Avfall	36			Avfallsreducerende tiltak skal årlig føres inn i handlingsplanen i miljørapporten.	Dette er i orden.				
Avfall	37			Bruk av engangsartikler skal være redusert til et absolutt minimum.		Kantina gjer ei evaluering av bruken av eingongs-artiklar, med føremål å redusere mengda	22.03.13		

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Avfall	38		HK	Virksomheten skal behovsvurdere og minimalisere all bruk av papir inklusive utsending av tilbuds- og reklamemateriell, og årlig registrere sitt papirforbruk i miljørapporten.	Det meste av intern og ekstern kommunikasjon føregår elektronisk, ved e-postar og bruk av læringsplattformen <i>fronter</i> . Elevane nyttar PC i læringsarbeidet. Dette året har også meir av kommunikasjonen med heim og foreldre føregått elektronisk. Likevel er papirforbruket stort, med ein del unødig bruk av utskrifter.	Redusere papirbruken ved: - synleggjere tala for forbruket - fagseksjonane gjennomgår kritisk papirbruken i sine fag, og føreslår reduserande tiltak - det samme gjer leiargruppa og kontoret - obligatorisk bruk av dobbeltsidig kopi - kontroll av den einskilde tilsette sitt forbruk			
Avfall	39		HK	Virksomheten skal oppfordre leverandører til ikke å over-/ feil emballere. Ved anskaffelser	Dette er ivaretatt ved fylkeskommunen sine avtalar.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				skal emballering av varen inngå som en del av avtalen.					
Avfall	40		HK	Virksomheten skal ved første gangs sertifisering ha gjennomført en avfallsanalyse, etablert et kildesorteringssystem og inngå avtale med renovatør for henting og håndtering av fraksjonene.	Skulen har gjennomført avfallsanalyse og etablert avtale med renovasjonsselskapet. (VØR, Volda og Ørsta Reinhaldsverk))	VØR har for dårlige fraksjonsordninger. Skulen tek kontakt med VØR om betre handtering av fraksjonane som skulen leverer/ ønskjer å levere			
Avfall	41			Restavfallet skal årlig reduseres i forhold til antall årsverk/brukere/omsetning.	Renovasjonsselskapet har ingen system enno for veging av restavfall.				
Avfall	42	§		Farlig avfall skal i henhold til forskrift FOR-2004-06-01-930, kap.11, forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) lagres forsvarlig og leveres til godkjent mottak.	Vaktmeister har gode rutinar for dette.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Avfall	1 023		Alle elever og ansatte skal oppfordres til å bruke matboks.	Har aldri blitt gjort	Miljødagen tek opp dette temaet. Ungdomsbedrifta på SA som sel «Nambox» vert kontakta	22.03.13		
Avfall	1 024		Ved resertifisering skal skolen kunne vise til at papirforbruket per elev er nedadgående.	Ikkje aktuelt.				
Avfall	1 025		Informasjon til elevene skal legges ut på en digital læringsplattform i stedet for å bruke papirinformasjon.	Dette er dagens praksis. Også skulens nettstad vert nytta, samt informasjonsskjermane. Noko bruk av plakatoppslag				
Avfall	1 027		Avfallsbøtter skal være tilgjengelig i alle læringsarealer og skal merkes med symboler/tegninger, slik at alle elevene kan delta i kildesorteringen.	Merka avfallsbøtter er utplassert. Nokre få manglar merking. Elevane vert instruerte i avfallhandteringa/fraksjoneringa av avfallet.	Miljøansvarlig tek initiativ for å få merka alle avfallsbøtter og ev skaffe andre nødvendige bøtter.			

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune

Fylkeshuset

Julsundvegen 9,

6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

Avfall	1 028		Minst en uke per halvår bør hver enkelt klasse gjennomføre en måling av klassens kildesorteringsgrad	Ikkje systematisk gjennomført, men sporadisk knytt til undervisinga av naturfag i einskilde klasser.	Realfagseksjonen utarbeider opplegg knytt til kompetansemål i aktuelle fag. Prosjektet vert også inkludert i miljødagen	22.03.13		
Avfall	1 029		Våtorganisk avfall bør komposteres på eget uteområde dersom dette er praktisk mulig.	Ikkje aktuelt.				
Avfall	1 799		Årlig kildesorterte mengder skal rapporteres i miljørapporten.	Hittil ikkje gjennomført. Det er uklart kor gode og nøyaktige tal VØR kan gi skulen på dette.	Miljøansvarlig tar i samarbeid med vaktmeister initiativ for å kontakte VØR om korleis vi kan få produsert tala.	22.03.13		
Utslipp til vann	43	§	Eventuell egen vaskeplass for kjøretøy skal i henhold til FOR 2004-06-01 nr 931: Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) ha	Ikkje aktuelt.				

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Adresse: Møre og Romsdal Fylkeskommune
Fylkeshuset
Julsundvegen 9,
6409 Molde

E-post: stephen.oommen@mrfylke.no

Telefon: 71 20 86 05/46 27 62 73

Dato: 31.01.2013

				godkjent, avløpsanlegg med sandfang og eventuelt oljeutskiller. Det skal være utarbeidet driftsinstruks for oljeutskiller og sandfang.					
Utslipp til vann	44	§		Alle konsesjoner for utslipp til jord, vann og luft skal dokumenteres.	Ikkje aktuelt.				
Estetikk	45		HK	Virksomheten skal ha rutiner for ytre og indre vedlikehold av egne bygninger og eventuelle utearealer.	Skulen har gode rutinar for dette. Det er etablert ei ryddeordning av uteområdet som elevane/klassene gjennomfører etter tur.				

9. Vedlegg

- Avfallsinstruks, miljørapport 2012, innkjøpsrelatert dokumentene(fra fylkeskommunen), ENØK sjekklisen, siste radongass måling